

Programma 0 | Bestuur en ondersteuning

Programma 0 | Bestuur en ondersteuning

Coalitieakkoord

Deze bestuursperiode is het coalitieakkoord van Opsterlands Belang, FNP, PvdA en ChristenUnie leidend. Tegelijk passen we beleid en uitvoering aan, als de omstandigheden of wet- en regelgeving daarom vragen.

Samen met de samenleving

Als gemeentelijke overheid staan we dicht bij de samenleving. Dat blijkt op verschillende manieren. We betrekken inwoners, instellingen en bedrijven bij onze plannen. We zijn duidelijk over hun rol. We laten zien welke stappen we zetten en welk resultaat we willen bereiken. Onze communicatie is duidelijk. Daarbij houden we rekening met al onze inwoners. Daarvoor gebruiken we digitale middelen én is er de mogelijkheid van persoonlijk contact.

Gemeenteraad

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor de kaders, voor de budgetten en voor de controle op de uitvoering. Daarom betrekken B&W de gemeenteraad aan het begin van de belangrijke processen.

Zelfstandige gemeente - samenwerken

We zijn als Opsterland een zelfstandige gemeente in Zuidoost-Fryslân en dat willen we blijven. Tegelijk hebben we anderen nodig om onze doelen te halen. Vooral omdat de opgaven voor gemeenten groter en ingewikkelder worden. Daarom werken we samen met Ooststellingwerf en Weststellingwerf in OWO-verband. Ook met andere gemeenten, zoals Heerenveen en Smallingerland, werken we samen. Wij zijn lid van de P10, een samenwerkingsverband van meer dan 30 grote plattelandsgemeenten. We brengen onze belangen onder de aandacht van de landelijke en Europese politiek. Dit doen wij via de VNG en de VFG.

Organisatie

We hebben een professionele organisatie die zorgt dat besluiten van de raad en het college worden uitgevoerd. We hebben oog voor de belangen van onze inwoners en het algemeen belang. Een professionele organisatie vraagt om goed werkgeverschap en werknemerschap. De organisatie kan alleen goed werk verrichten als er voldoende mensen, middelen en goed geoutilleerde werkplekken beschikbaar zijn. Daarnaast is een goede samenwerking met het college en de raad van belang. Het is daarom goed om te investeren in goed opdrachtgever- en opdrachtnemerschap.

Kaderstellende documenten

Coalitieakkoord Opsterland 2022-2026 - Mei-inoar foarút
Romte en ferskaat 2013
Bestuursovereenkomst OWO-samenwerking 2024
OWO-visie 2020

Reguliere werkzaamheden

- Interne advisering en ondersteuning bedrijfsvoering (communicatie, HR, financiën, control, inkoop, ICT, juridisch).
- Behandelen juridische procedures (bezwaar, beroep).
- Verstrekken van documenten (rijbewijs, paspoort en uittreksels).
- Vastleggen van levensloop bepalende momenten (geboorte, huwelijk, partnerschap, overlijden en verhuizingen).
- Het te woord staan van burgers, ondernemers en andere partijen die informatie over en van de gemeente zoeken.

Thema Bestuur

Doelstellingen

(Digitale) informatie bij de gemeente is veilig

Omschrijving (toelichting)

Er gelden duidelijke regels voor hoe we als gemeente omgaan met (digitale) informatie. Een belangrijk voorbeeld is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

Maatregelen

In 2026 richten we ons op doorontwikkeling naar een toekomstbestendige privacy- en informatiebeveiligingsorganisatie

Omschrijving (toelichting)

Digitale ontwikkelingen zorgen ervoor dat informatie steeds weer op nieuwe manieren wordt gebruikt. Denk bijvoorbeeld aan de opkomst van kunstmatige intelligentie (AI). Om weerbaar te blijven en informatie goed te beschermen is het van belang dat de gemeente meebeweegt en meegroeit. In 2026 zetten we in op de doorontwikkeling tot een weerbare en wendbare organisatie, met als doel effectief in te spelen op digitale ontwikkelingen. Dit doen we door het uitvoeren van de volgende acties.

1. We zetten de risicogerichte implementatie van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid in OWO-verband voort.
2. We herzien het bestaande overzicht van samenwerkingspartners met wie de gemeente informatie uitwisselt. Daarnaast maken we nieuwe afspraken over het veilige gebruik en de bescherming van informatie waar die nog ontbreken, en herzien we bestaande afspraken indien nodig.
3. We versterken de bestaande invoering van de basisprincipes van de AVG. We onderzoeken 20 bedrijfsprocessen op het gebied van privacy.
4. We onderhouden en vergroten het kennis- en bewustwordingsniveau op het gebied van privacy en informatiebeveiliging bij alle organisatielagen van de gemeente, waaronder de gemeenteraad door het organiseren van trainingen en activiteiten.
5. We werken aan de beheersing van AI-gerelateerde risico's op het gebied van privacy en informatiebeveiliging door deel te blijven uitmaken van de AI-werkgroep die in OWO-verband is opgericht.

Thema Dienstverlening en Organisatie

Doelstellingen

De gemeentelijke organisatie is professioneel en eigentijds

Omschrijving (toelichting)

De ambtelijke organisatie is dienstverlenend aan de gemeenteraad, B&W en aan de samenleving. Zij doet haar werk professioneel en eigentijds.

Maatregelen

Wij brengen de actuele positie van de ambtelijke organisatie in beeld

Omschrijving (toelichting)

1. We monitoren de opgaven die er liggen voor de ambtelijke organisatie, wat dat van de organisatie vraagt en wat ervoor nodig is om die opgaven aan te kunnen. Daarbij is gezonde werkdruk een randvoorwaarde.
2. We hebben een sterke positie op de arbeidsmarkt en blijven ons inzetten om die te houden.
3. We zetten de eerste stappen in de renovatie van het gemeentehuis. Daarbij is aandacht voor verduurzaming van het gebouw en we maken het geschikt voor eigentijds werken.

Vennootschapsbelasting

Inschatting is dat op 2026 geen vennootschapsbelasting drukt.

Onvoorzien

Voor onvoorziene uitgaven is in 2026 € 37.500 beschikbaar (€ 1,25 per inwoner).

Wat mag het kosten

Mutaties voor alle reserves worden verwerkt onder programma 0 onder taakveld 0.10. Echter, niet alle reserves hebben betrekking op programma 0. Voor een correcte financiële analyse per programma, zijn in de onderstaande tabel alleen de mutaties opgenomen van de reserves die daadwerkelijk deel uitmaken van programma 0.

Exploitatie

x € 1.000	Realisatie 2024	Begr. 2025 (incl wijz)	Begr. 2026	MJB 2027	MJB 2028	MJB 2029
Lasten	23.088	23.697	22.007	21.474	21.199	20.906
Baten	75.358	75.929	76.804	76.605	75.262	76.100
Saldo voor bestemming	52.270	52.232	54.796	55.131	54.064	55.194
Mutaties reserves						
Lasten	3.212	63	-	-	-	-
Baten	2.930	363	-	-	-	-
Saldo na bestemming	51.989	52.532	54.796	55.131	54.064	55.194

Specificatie per taakveld

x € 1.000	Realisatie 2024	Begr. 2025 (incl wijz)	Begr. 2026	Mut B25<>B26	MJB 2027	MJB 2028	MJB 2029
Lasten							
0.1 Bestuur	2.370	1.762	2.116	354			
0.2 Burgerzaken	1.388	1.521	1.639	118			
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	2.442	1.356	1.064	-292			
0.4 Overhead	15.736	17.901	16.035	-1.866			
0.5 Treasury	190	157	141	-16			
0.61 OZB woningen	941	960	972	13			
0.62 OZB niet-woningen	-	-	-	-			
0.64 Belastingen overig	-0	-	-	-			
0.7 Uitkeringen gemeentefonds	-	-	-	-			
0.8 Overige baten en lasten	22	40	40	-			
Totaal lasten	23.088	23.697	22.007	-1.689			
Baten							
0.1 Bestuur	29	-	-	-			
0.2 Burgerzaken	588	588	588	-			
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.524	231	253	23			
#VALUE!	244	35	35	-			
0.5 Treasury	1.360	1.140	757	-384			
0.61 OZB woningen	3.448	3.462	3.608	145			
0.62 OZB niet-woningen	1.562	1.639	1.708	69			
0.64 Belastingen overig	72	64	64	-			
0.7 Uitkeringen gemeentefonds	66.321	68.770	69.791	1.021			
0.8 Overige baten en lasten	210	-	-	-			
Totaal baten	75.358	75.929	76.804	874			
Saldo voor bestemming	52.270	52.232	54.796	2.564			
	Realisatie 2024	Begr. 2025 (incl wijz)	Begr. 2026		MJB 2027	MJB 2028	MJB 2029
Saldo voor bestemming	52.270	52.232	54.796		55.131	54.064	55.194

Exploitatie						
0.10 Mutaties reserves	4.952	456	250	250	250	250
Prog. 1	-	-	-	-	-	-
Prog. 2	-	-	-	-	-	-
Prog. 3	278	220	220	220	220	220
Prog. 4	-	-	-	-	-	-
Prog. 5	-	143	-	-	-	-
Prog. 6	1.030	30	30	30	30	30
Prog. 7	-	-	-	-	-	-
Prog. 8	431	-	-	-	-	-
-/-Stortingen prog 1 tm 8	1.740	393	250	250	250	250
-/-Stortingen prog 1 tm 8	1.740	393	250	250	250	250
Totaal stortingen reserves progr 0	3.212	63	-	-	-	-
0.10 Mutaties reserves	5.077	1.078	451	413	177	177
Prog. 1	-	-	-	-	-	-
Prog. 2	1.033	-	-	-	-	-
Prog. 3	-	-	-	-	-	-
Prog. 4	-	-	-	-	-	-
Prog. 5	450	427	177	373	177	177
Prog. 6	308	80	-	-	-	-
Prog. 7	325	-	-	-	-	-
Prog. 8	31	207	274	40	-	-
-/- Onttrekkingen prog 1 tm 8	2.146	714	451	413	177	177
-/- Onttrekkingen prog 1 tm 8	-2.146	-714	-451	-413	-177	-177
Totaal onttrekkingen reserves progr 0	2.930	363	-	-	-	-
Totaal resultaat programma 0	51.989	52.532	54.796	55.131	54.064	55.194
Saldo na bestemming						
Prog. 1	-2.508	-2.762	-2.896	-2.896	-2.896	-2.896
Prog. 2	-5.471	-6.419	-6.354	-6.038	-5.654	-5.688
Prog. 3	-365	-572	-482	-482	-564	-457
Prog. 4	-3.031	-2.978	-3.089	-3.181	-3.667	-3.681
Prog. 5	-5.812	-5.912	-6.321	-5.934	-5.834	-5.821
Prog. 6	-27.847	-32.282	-32.462	-32.630	-32.549	-32.559
Prog. 7	-1.239	-1.456	-1.441	-1.413	-1.380	-1.364
Prog. 8	-214	-859	-1.194	-1.255	-1.620	-1.243
-/- Resultaat prog 1 tm 8	-46.486	-53.239	-54.238	-53.830	-54.164	-53.709
0.11 Totaal resultaat	5.503	-706	558	1.302	-101	1.485

Toelichting op de financiën

Algemeen:

De directe kosten moeten verplicht worden doorbelast van taakveld overhead naar de taakvelden waar het betreffende personeel actief is. Het idee is dat dit duidelijk maakt hoeveel van de kosten binnen het taakveld nodig zijn voor personele inzet. Deze doorbelasting betreft enkel een interne toerekening van kosten en heeft als zodanig geen impact op de totale gemeentelijke begroting.

Lasten:

Taakveld 0.1 Bestuur: de lasten zijn in 2026 € 354.000 gestegen.

- De kosten voor de raad zijn € 138.000 gestegen als gevolg van indexatie, twee extra raadsleden en opleidingskosten van de nieuwe raad (VJR2025).
- In 2026 zijn de toegerekende directe personeelslasten € 178.000 hoger.

Taakveld 0.2 Burgerzaken: de lasten zijn in 2026 € 118.000 gestegen.

- In 2026 zijn de toegerekende directe personeelslasten € 118.000 hoger.

Taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden: de lasten zijn in 2026 € 292.000 gedaald.

In 2025 waren eenmalige kosten begroot voor:

- Kosten voor het opstellen van opstalcontracten (€ 100.000, PPB2025)
- Inventarisatie van gemeentelijke gebouwen (€ 92.000, NJR2024)
- Planschade Langezwaag Noord (€ 70.000, NJR2024)

Taakveld 0.4 Overhead: de lasten zijn in 2026 € 1.866.000 gedaald.

- De actualisatie van de personeelskosten geeft € 1.140.000 hogere lasten. De personeelskosten zijn begroot op basis van de huidige formatie en de aanvragen bij de PPB2025. De personeelskosten zijn berekend op de werkelijke salariskosten voor 2026.
- De personeelskosten voor verenigingsondersteuning, inwonersparticipatie en inclusie geven hogere lasten (€148.000, raadsbesluit sept. 2025).
- De doorbelasting van de directe personeelslasten naar andere taakvelden is per saldo € 2.077.000 gestegen. Dit geeft lagere lasten op dit taakveld.
- De personeelskosten van de projectleider Civiel worden doorbelast aan de betreffende investeringen. Dit geeft lagere lasten (€120.000, PPB2025).

In 2025 waren eenmalige kosten begroot, dit geeft in 2026 lagere lasten, voor:

- Beveiliging in het gemeentehuis (€ 100.000, VJR2025)
- De vervanging van bureaustoelen (€ 113.000, PPB2024)
- WW-lasten (€ 155.000, VJR2025)
- Uitbreiding binnenruimte werf Ureterp (€ 140.000, PPB2025)
- Terrein en huisvesting werf Terwispel (€ 350.000, PPB2025)

Baten:

Taakveld 0.5 Treasury: de baten zijn in 2026 € 384.000 gedaald.

- Door verwachte investeringen daalt de omvang van de schatkist in 2026, hierdoor wordt een lagere renteopbrengst van het schatkistbankieren verwacht. Voor 2026 wordt nog rekening gehouden met een renteopbrengst van circa € 500.000. Na 2026 is de renteopbrengst afgebouwd naar € 0.

Taakvelden 0.61 OZB woningen en 0.62 OZB niet woningen: de baten zijn € 214.000 gestegen.

- De OZB-tarieven zijn geïndexeerd. Zie paragraaf Lokale heffingen voor een nadere onderbouwing.

Taakveld 0.7 Uitkeringen gemeentefonds: de baten zijn in 2026 € 1.021.000 gestegen.

- Diverse voor- en nadelen, waaronder de uitkeringsfactor en mutaties in de grondslagen van de maatstaven, geven dit voordeel.

Taakveld 0.10 Mutatie reserves

- De stortingen (€ 250.000) en onttrekkingen (€ 451.000) van de reserves worden toegelicht in de programma's 1 t/m 8. De reserves hebben betrekking op lasten en baten van deze programma's.
- In 2026 zijn in programma 0 geen reserve mutaties geraamd.

Taakveld 0.11 Totaalresultaat

- De begroting voor 2026 laat een positief saldo van € 558.000 zien.